

Tisztelettel adózunk itt a jó kivételeknek, melyek száma, hála a sorsnak, elég nagy arra, hogy erdészetünk jövőjét ne féltjük. Nem mulaszthatjuk el azonban megmondani azoknak, kik magukat bizonyára találva érzendik, miszerint a részökről oly igen óhajtott jobb jövőt igyekezzenek az által közelebb hozni, hogy maguk is teljesítsék kötelességeiket, hogy szakbeli működésök s gazdálkodásuk gyakorlati eredménye, hogy erdészeti és társadalmi műveltségök egyaránt tiszteletre-keltők legyenek, s hogy arra igyekezzenek, miszerint szakunk javára teljesíteni kívánt szolgálatuk valóban is megfelelően szakunk érdekének: akkor aztán bizonyára nem fog soká késni az, a mit mindannyian megérni kívánunk. És hogy ez bekövetkezhessék, ne felejtsek el azt se, hogy erdészeti szakunk emelésére mi erdészek is első sorban vagyunk hivatva, s hogy örökké igaz lesz azon közmondás „segíts magadon és az Isten is megsegít.”

És ha végül még jót kívánni valónk lehet, ez nem egyéb, mint azon intézmény létesítése, mely az erdőbirtokos és erdész sikeres működéséhez az ezekhez szükséges jogvédelmet adja, s az állam közszempontjából biztosítandó erdészeti érdekek megóvását is czélozza. Ez pedig kétségkívül nem lehet más, mint mielőbbi meghozatala azon elveire nézve mindnyájunk előtt ismeretes erdőtörvénynek, melynek kész tervezetét a magyar földművelési minister már hat év előtt birta.

Bedő Albert.

Faeladás bizományi uton.

Ott a hol a birtokos által termelt fát, kedvezőtlen üzleti körülmények vagy a fatermelés központja körül lévő fapiaczok fejletlensége folytán, a birtokos részéről a fogyasztóknak vagy főbb vásárlóknak közvetlenül eladni nem lehet, vagy ennek foganatosítására positiv számításokra fektethető értékesítési eljárás nem nyitható meg, hanem csupán bizonytalan, vagy a

mennyire kedvező, annyira rossz kimenetelű jövőt is ígérő, feltételes számításokra lehet támaszkodni, s ezek fejében még tetemes üzleti beruházások is szükségesek, minők raktárak felállítása, a fának ezen raktárakba való elszállítása, kezelő tisztek és örök alkalmazása stb., ily helyeken a piaczi viszonyok fejlődésének elősegítése végett ajánlatos a fának bizományi uton, t. i. olyképen való értékesítése, hogy annak a birtokos által esetről-esetre megállapítandó árszabály szerinti áron való eladása, s illetőleg az ezzel összekötött valamenyny teendő szerződésileg megállapítandó bizományi-díj mellett egy a faüzletben lehető legjártasabb, s a faértékesítés gyakorlati kezelésével ismeretes jóhitelű vállalkozóra bizassék.

Az ungvári m. kir. kincstári uradalom üzleti viszonyai különösen annak tűzifa értékesítése kívánatossá tették az előbb megjelölt bizományi uton való eladást, s e tárgyban a kincstár és egy alkalmas vállalkozó között 3 évre az alábbi szerződés kötött.

Ezen szerződést közöljük azért, mert hazánkban még igen számos oly erdőbirtok van, mely a fennebb megjelöltekhez hasonló üzleti viszonyok között áll, s ezért ezek birtokosainak és az ott szolgáló szaktársaknak a pénzügyministerium által kötött alábbi szerződés megismertetése által jó szolgálatot tenni vélünk.

Szerződés.

Mely egyfelől az ungvári m. kir. kincstári uradalom, és másfelől Reizman Herman őrladányi lakos között tűzi-, épületi- és műszerfának meg fűrészgépjárműveknek eladási bizományba való kiszolgáltatása, és illetőleg a bizományba vett faanyagok eladása iránt az alábbiak szerint kötött:

1. Az ungvári m. kir. kincstári uradalom kötelezi magát Reizman Herman urnak eladás végetti bizományba évenként legalább 10.000, tizezer, öl 3, három, láb mélységű bikk

hasább tűzifát, és a szerint a mint a rendelkezésére áll fenyőfa anyagot is, helyt az ungvári m. kir. faraktárban, lehetőleg a vasuti vágány mentében és arra függélyes sorokban rakva, az 1874. év február 1-től 1877. év január végéig, azaz három egymásután következő éven át alábbi feltételek szerint kiszolgáltatni :

2. Az ungvári kincstári uradalom kötelezi magát, hogy az 1-ső pontban megjelölt három évi szerződési idő alatt az ungvár-debreczeni vasutvonal mentében lévő vasuti állomásokon való eladás végett faanyagot bizományba senkinek sem ad.

3. Reizman Herman bizományos kötelezi magát a kívánata szerinti mennyiségben Ungvárt a m. kir. faraktárban átveendő faanyagok árának biztosítékául a mindenkori átvételre következő junius vagy december-hó 10-ik napjára lejárandó, az ungvári m. kir. kincstári uradalom igazgatósága által elfogadhatónak ismert és oly összegről szóló bank-képes váltót adni, miut a mely összeg erejéig az illető időközben fát átvenni szándékozik. A váltó mellett kiszolgáltatandó faanyagok ára az ungvári raktárban a váltó kiállításakor fenálló árak szerint számíttatik.

4. Reizmann Herman bizományos köteles az ungvári raktárban általa átvett faanyagokat sajátjából előlegezett költséggel a vasuti szállító kocsikba felrakatni, az illető eladási hely vasuti állomására szállítani, innen pedig az általa nyitott faeladási helyi raktárakba fuvaroztatni, s ott a kincstár által a tényleges faüzleti viszonyok alapján esetről-esetre megállapítandó áron eladni, nem állván e mellett szabadságában az, hogy ő ezen szerződés ideje alatt olyan tűzifát árulhasson, melyet nem a m. kir. kincstártól vásárolt; míg ellenben épületi és műszerfa meg fűrészaruból csak olynemű választékot árulhat, melyet az ungvári kincstári uradalom neki ki nem szolgáltat.

5. Vállalkozó bizományos Reizman Herman köteles az általa átvett faanyagokról minden év május és november havának utolsó napján az ungvári m. kir. kincstári uradalommal leszámolni, s ennek az általa átvett és a bizományi raktárakban meg nem lévő minden egy öl tűzifát és minden egy köbláb fenyőfáért készpénzben és a jelen szerződés 3. pontjában kiállított váltó lejáratí napja előtt, a pénz- és anyagszámadási kivonatok bemutatása mellett, helyt Ungvárt megfizetni azon árt, mely az illető faegységre, s ennek alapján az általa átvett és a raktárakban meg nem lévő összes fatömegre, az ungvári raktárból a vasuti kocsikra való felrakás költségeinek a vasuton való szállítás viteldijának, és a vasuti állomástól a bizományi faraktárba való fuvardijnak, beleértve az utóbbiban minden ezen faszállításból felmerülő mellékköltségeket is, minők ut-, vám- és kövezetdíj, s az eladásra átvett összes faanyagok tűz elleni biztosítási díja is, a bizományi faraktárak számára megállapított és érvényben állott faárakból való levonása után marad. Ezen előbb megjelölt árösszeg vagy az összes eladott faanyagok netto eladási árának megfizetése, illetőleg levonása után a jelen szerződés 3. pontja értelmében bizományos által letett váltó neki visszaszolgáltatik akkor, ha a raktárakban a leszámolás alkalmával visszamaradt összes faanyag-készlet értékének megfelelő új váltót tett le, s ha a kincstár készpénz követelését lefizette, mit ha elmulasztana, a 3. pont értelmében letett váltó a lejáratí napon behajtatik.

A vállalkozó bizományos által sajátjából fizetett felrakási, vasuti szállítási, fuvar, ut, kövezet, vámdíj s tüztkár ellen való biztosítási és bármi ezen faszállításból eredő és általa egyedül viselendő díjak megtérítésére az ungvári m. kir. kincstári uradalom részéről neki következő összegek megfizetése biztosittatik :

a) Az ungvári m. kir. faraktárban a vasuti kocsikhoz

való szállítás és azokra való felrakási díj fejében a tűzifától ölenként 40, negyven, krajczár;

b) a vasuti végállomásokról a helyi raktárakba való elszállításért ut, kövezet, vámdíj és tűzkár elleni biztosíték fejében szintén a tűzifától ölenként 80, nyolczvan, krajczár;

c) az épületi, műszer, szerszámfa és fűrészáruanyagokért pedig az ungvári raktárban a vasuti kocsikhoz való szállításért, azokra való felrakásért s ezeknek a faraktári vasuti állomásokról a helyi raktárakba való szállításért szintén beleértve az ut, kövezet és vámdíjt, s a tűzkár ellen való biztosítás díját is, köblábonként 2, két, krajczár;

d) a tűzifának és fenyőfaanyagoknak vasuton való szállításért a kincstár azon viteldíjt téríti meg bizományosnak, melyet ő a vasut részéről kiállítandó hivatalos fizetési okmány szerint a vasutnak a faanyagok szállításakor fennállott szállítási díjszabályzat szerint fizetni köteles volt.

Vállalkozó bizományos kötelezvén magát, hogy a fennebb a) b) és c) pontok alatt kikötött egységi árakért az általa ezen szerződés értelmében eladás végett átveendő faanyagokat ezen szerződés egész ideje alatt az ungvári m. kir. faraktárból a jelen szerződés 7. pontja értelmében felállítandó bizományi raktárakba szállítja, nem lévén joga az ezen kötelezettsége alapján felmerülő s egyedül őt terhelő bárminemű fizetések pótlására a kincstártól fizetési vagy díjpótlékot kérni.

6. Az ungvári m. kir. kincstári uradalom köteles Reizman Herman bizományosnak a bizományi rakhelyeken általa eladott és ezen rakhelyekre az ungvári m. kir. kincstári uradalom által megállapított tűzifa, épületi, műszer, szerszámfa, fűrészgyártmányok árából, a jelen szerződés 5. pontjának a) b) c) és d) pontjai alatt kikötött díjak levonása, illetőleg bizományos részére való megfizetése után mutatkozó netto eladási árból a tűzifa után 110/0, tizenegy, százaléknyi és a többi faanyagok

után 6.4⁰/₀. hat, négytized százaléknyi eladási vagy bizomány szolgálati díjt fizetni.

7. Bizományos Reizman Herman köteles az általa eladás végett átvett faanyagok számára az ungvári m. kir. kincstári uradalom által elfogadhatónak ismert helyeken alkalmas raktári helyiségeket saját költségén berendezni és fenntartani, s abban a fűrészgérményeket eső és hó ellen teljesen megvédő fedett épület vagy fészter alá helyezni, s az anyagok elárusítását mindenkor kitüntető anyag- és pénzszámadás vitelét szintén saját költségén a kereskedelmi könyvvitel szabályai szerint eszközölni.

8. Bizományos köteles az ungvári m. kir. kincstári uradalom által megállapított, s neki az uradalomtól szükség szerinti példányszámban kiadandó nyomtatott faárjegyzéket, mely az eladás tárgyát képező valamennyi faválaszték ártételét tartalmazza a raktár főbejáratánál, a fizető helyen s a raktárnak az ungvári m. kir. erdőhivatal által megjelölendő valamennyi pontján nyilvánosan és állandóan kifüggeszteni a koronként életbe lépendő új árakat a raktár székhelyén és az ezzel szomszédos községekben saját költségén és nyilvánosan kihirdetni, a fát vagy faanyagokat ezen árszabály ártételeinél sem olcsóbban sem drágábban el nem adhatván.

9. Azon esetben, ha az üzleti körülmények az érvényben álló faárak emelését szükségessé teszik köteles vállalkozó az árak megfelelő felemelésének eszközölése végett az ungvári m. kir. kincstári erdőhivatalnak jelentést tenni, szabadságában állván sürgős esetekben és az ungvári m. kir. kincstári uradalom ebbeli végleges határozatáig az árfelemelést saját részéről is foganatosítani, de ekkor köteles egyidejűleg az ungvári m. kir. erdőhivatalnak bejelenteni, hogy az árakat, mely faválasztékokra emelte fel, mely naptól kezdve s hogy a magasabb árak érvénybe vagy alkalmazásba léptének napját megelőző nap lejár-

tával az árfelemelést nyert választékokból mily menynyiség volt a raktárban vagy bizományos által szállításra átvéve.

10. Bizományos köteles az általa átvett faanyagokat az ungvári m. kir. kincstári uradalom által részére kiadott árszabályban megjelölt méretek szerint árulni és kiszolgáltatni, mitől ha eltérne, köteles minden egyes esetben és minden birói eljárás mellőzésével 100 — egy száz — forintnyi birságot fizetni, jogában állván e mellett az ungvári m. kir. kincstári uradalomnak, ha ezen szerződés a bizományos által a már irt módon vagy bármi másképen megszegetnék ezen szerződést lejártá előtt is felmondani, mely esetben bizományos köteles az általa átvett összes faanyagok árát az ungvári m. kir. kincstári uradalomnak készpénzben azonnal megfizetni.

11. Bizományos köteles az ungvári m. kir. kincstári uradalom megbizottjának a jelen szerződés tárgyát képező bizományi üzlet, anyag és pénzszámadás viteli könyveibe, naplóiba és jegyzékeibe bármikor belátást engedni s azokat kívánat esete a szükséges ellenőrizhetés szempontjából lezárás és az anyagkészlettel való összehasonlítás végett maga vagy megbizottja közreműködése mellett az uradalom megbizottjának helyt a bizományi raktárban kiszolgáltatni.

12. Bizományos vállalkozónak szabadságában áll akkor, a midőn valamely vásárló nagyobb famenynységet, legalább 100 — egy száz — öl tűzifát, vagy szintén legalább 2000 — két ezer — köbláb fenyőfát a fenálló bizományi raktári áraknál bizonyos százalékkal olcsóbban vagy a rendes leszámolási időn túlterjedő időre kívánna venni ez iránt az ungvári m. kir. kincstári uradalomtól az olcsóbb vagy hitelbe való eladás engedélyezését kérni, mely eladás vagy hitelnyitás csak az engedély kinyerése után és minden esetre bizományos terhére foganatosítható.

13. Bizománys köteles a vasuton szállítandó faanyagoknak a rendes szállítási árszabálynál mérsékeltebb áron való szállítása végett az illető vasutttársaságoknál lépéseket tenni, s az ármérséklet megadását szorgalmazni.

14. Ha ezen szerződésnek 1877. év január hó 31-kén bekövetkező lejártá előtt félévvel előbb a bizományi üzlet további fentartása iránt szerződő felek között újabb megállapodás nem jönne létre, akkor jelen szerződés hatálya az előbb is irt lejáratí napon, minden felmondási kötelezettség mellőzésével végleg megszűnik.

15. Ha a 14. pontban megjelölt üzleti meghosszszabbítás létre nem jönne, akkor köteles bizománys Reizman Herman a szerződés lejártának napján foganatosítandó leszámolás szerint az általa átvett és a bizományi raktárakban meg nem lévő faanyagokért járó pénzösszeget az ungvári m. kir. kincstári uradalomnak helyt Ungvárt készpénzzel lefizetni, míg a lejáratí napon a raktárakban meglévő, s ezen napon végleges tulajdonába átmenő faanyagok árát a szerződés lejáratí napján megtartott leszámolás szerint eredményezett netto árakkal számítva köteles a lejáratí napjától számított egy év alatt, azaz legkésőbb 1878. évi januárhó 31-ig az ungvári m. kir. kincstári uradalom pénztárába befizetni, ezen faanyagok árának biztosítékául pedig köteles a faértékének megfelelő összegeöl szoló és 1878. év januárhó 31-én lejárol és az ungvári m. kir. kincstári uradalom igazgatósága által elfogadhatónak ismert bankképes váltót adni.

16. Bizománys köteles az ezen szerződésben elvállalt összes kötelezettségeinek biztosítására az ungvári m. k. kincstári uradalom részére 10,000 — tíz ezer — forint értékű jelzálogi biztosítékot lekötni, s e czélból a m. kir. kincstár javára ezen szerződés alapján őrladányi birtokára 10,000 — tíz ezer — forintnyi követelést első helyen és saját költségén

jelen szerződés aláírásától számítandó 3 — három — hónap alatt betábláztatni.¹

Ezen biztosítéki követelés kitáblázása és illetőleg törlése a kincstár részéről csak akkor engedtetik meg, ha bizományos ezen szerződésben elvállalt összes kötelezettségeinek teljesen megfelelt, s ez által az ungvári m. kir. kincstári uradalomnak ezen bizományi üzletből eredő és bizományost vagy jogutódait terhelő összes követeléseivel végleg kiegyenlítették.

17. Az ezen szerződés tárgyát képező bizományi üzletet köteles bizományos Kis-Várdán, Kemecsen vagy e helyett az ungvár-debreczeni vasutvonal valamelyik más állomásán és Nyiregyházán, ezen szerződés aláírásától számítva, legkésőbb egy hónap alatt tetteleg megnyitni, s a mennyiben az ungvári m. kir. kincstári uradalom kíváná, ugyanily bizományi raktárt Debreczenben is, a kívánat közlése napjától számítandó egy hónap alatt szintén megnyitni.

18. Ha bizományos ezen szerződés tartama alatt elhalna, akkor a bizományi üzlet, illetőleg ezen szerződés összes jogai-
val és kötelezettségeivel együtt jogutódaira száll át, mindazon-
által bizományos halála esetében ugy jogutódainak, mint az
ungvári m. kir. kincstári uradalomnak jogában áll ezen szer-
ződést vállalkozó halála napjától számított 3 — három —
hónap alatt ugy felmondani, hogy annak jogérvénye a felmon-
dás után következő legközelebbi május vagy novemberi leszá-
molás napjával megszűnik, mely esetben a végleges leszámolás
napján a raktárakból hiányzó vagy azokban készletben lévő
faanyagok ára a 15. pontban kikötött módozatok szerint szá-
mittatik és fizettetik meg a kincstárnak.

19. Bizományos Reizman Hermannak nem áll jogában ezen szerződést a kincstár engedélye nélkül másra átruházni.

20. Szerződő felek egyetértésével megállapittatik, hogy a kincstár ezen szerződésből keletkező minden nemű jogügyi

kérdésekre, valamint az azokra vonatkozó biztosítási vagy végrehajtási ügyekre nézve, ha a kincstár a felperes fél a szükséges lépéseket az ungvári m. k. kincstári uradalom igazgatósága által szabadon választott és sommás szóbeli tárgyalásokra nézve illetékes bíróság előtt a követelés nagyságára való tekintet nélkül sommás szóbeli uton megtehesse és keresztül vihesse.

Ellenben ha bizományos fogna az ungvári m. k. kincstári uradalom ellen törvény útján fellépni, ő az uradalmat csupán az 1868. évi 54. törv.czikk 3. czime fejezetében szabályozott rendes eljárási uton és az ungvári m. k. kincstári uradalmat képviselő ügyészség székhelyén levő illetékes bíróság előtt perelheti be.

21. Az ezen szerződéssel összekötött bélyegdíjakat és illetékeket vállalkozó bizományos sajátjából tartozik fedezni.

22. Ezen szerződés két eredeti példányban állittatik ki, melyek egyike az ungvári m. k. kincstári uradalom birtokában marad, másika pedig bizományosnak szolgáltatik át.

23. Jelen szerződést tökéletes hitelességére és érvényességére nézve vállalkozó bizományos két tanu jelenlétében aláírja, melynek megtöriente után a szerződés bizományosra nézve azonnal végleges jogérvényre jut, míg az ungvári m. k. kincstári uradalomra csak akkor válik kötelezővé, ha az a m. k. pénzügyminister által végleg jóvá és helyben hagyatott.